

Zarządzanie kryzysowe, ochrona ludności i obrona cywilna

- Zarządzanie kryzysowe, ochrona ludności oraz obrona cywilna stanowią integralny element systemu bezpieczeństwa państwa.
- Ich celem jest zapobieganie, reagowanie i usuwanie skutków sytuacji kryzysowych oraz ochrona życia, zdrowia i mienia obywateli.

Zarządzanie kryzysowe

3

- Plan zarządzania kryzysowego - opracowany
- Wkład do planu ewakuacji ludności - opracowany

Definicja zarządzania kryzysowego

4

- Zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej mająca na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym, przygotowanie do ich wystąpienia, reagowanie w przypadku ich zaistnienia oraz usuwanie ich skutków.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

Zarządzanie kryzysowe

5

Wójt realizuje zadania z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej przy pomocy zespołu zarządzania kryzysowego.

W skład Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Garbatce-Letnisko wchodzi:

- 1) Wójt - Szef Zespołu
- 2) Sekretarz Gminy - Zastępca Szefa Zespołu
- 3) Członkowie Zespołu:
 - Skarbnik Gminy Garbatka-Letnisko
 - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Garbatce-Letnisko
 - Komendant Gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Garbatce-Letnisko

Zarządzanie kryzysowe

6

- Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej w Urzędzie Gminy Garbatka-Letnisko
- Kierownik Referatu Infrastruktury i Budownictwa w Urzędzie Gminy Garbatka-Letnisko
- Kierownik Referatu Finansowego w Urzędzie Gminy Garbatka-Letnisko
- Kierownik Referatu Współpracy Zewnętrznej w Urzędzie Gminy Garbatka-Letnisko
- Inspektor ds. obronności i zarządzania kryzysowego w Urzędzie Gminy Garbatka-Letnisko

W zależności od potrzeb Gminnego Zespołu do jego składu mogą zostać zaproszone inne osoby wskazane przez Szefa Gminnego Zespołu.

Przykładowe sytuacje kryzysowe

7

- Klęski żywiołowe: powodzie, huragany, pożary;
- Katastrofy techniczne: awarie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, brak prądu;
- Zagrożenia sanitarno-epidemiologiczne: skażenie wody;
- Zagrożenia terrorystyczne i cyberprzestępczość.

1. Zachowaj spokój i oceniaj sytuację

- Śledź komunikaty lokalnych służb, np. ostrzeżenia meteorologiczne, komunikaty straży pożarnej czy obrony cywilnej.
- Oceń, jak szybko woda się podnosi i które obszary są najbardziej zagrożone.

2. Natychmiastowe bezpieczeństwo

- **Nie próbuj przechodzić przez wezbraną wodę.** Nawet płytka woda może być niebezpieczna, a prądy wodne bardzo silne.
- Jeśli woda zaczyna zalewać dom, **przenieś się na wyższe piętro lub dach**, jeśli jest to bezpieczne.
- Odlącz prąd w miejscu zagrożonym, jeśli jest to możliwe i bezpieczne.

3. Ewakuacja

- Jeśli ogłoszona jest ewakuacja, postępuj zgodnie z instrukcjami służb.
- Zabierz najważniejsze dokumenty, leki, wodę, jedzenie i podstawowe środki higieny.
- Upewnij się, że masz ze sobą środki łączności, np. naładowany telefon, powerbank.

4. Kontakt z innymi

- Powiadom rodzinę i sąsiadów o zagrożeniu.
- Jeśli możesz, informuj służby o osobach potrzebujących pomocy, np. starszych czy niepełnosprawnych.

5. W trakcie samej powodzi

- Staraj się trzymać wyżej, np. na meblach lub w pomieszczeniach wyżej położonych.
- Nie wchodź do wody, w której mogą znajdować się prądy elektryczne lub niebezpieczne substancje.
- Unikaj mostów i dróg zalanych wodą - mogą być uszkodzone.

6. Po ustąpieniu wody

- Powoli wracaj do domu dopiero, gdy służby uznają teren za bezpieczny.
- Uważaj na uszkodzone konstrukcje, przewody elektryczne, osuwiska i potłamszone drzewa.
- Dezynfekuj miejsca, które miały kontakt z wodą powodziową.

Pożar

9

1. Zachowaj spokój i oceń sytuację

- Natychmiast określ źródło ognia i kierunek jego rozprzestrzeniania.
- Unikaj paniki - szybkie, spokojne decyzje ratują życie.

2. Alarmowanie

- Natychmiast powiadom służby ratunkowe - straż pożarną (numer 998 w Polsce lub 112).
- Jeśli jesteś w budynku publicznym, uruchom alarm pożarowy.
- Ostrzeż osoby w pobliżu o zagrożeniu.

3. Ewakuacja

- Zawsze w pierwszej kolejności ewakuuj ludzi - **najważniejsze jest życie, nie mienie.**
- Korzystaj z wyznaczonych dróg ewakuacyjnych i wyjść awaryjnych.
- Jeśli dym utrudnia oddychanie:
 - Poruszaj się nisko przy ziemi, gdzie powietrze jest mniej zadymione.
 - Jeśli możliwe, przykryj nos i usta mokrą tkaniną.
- Nie używaj wind - mogą się zablokować lub wciągnąć dym.

4. Gaszenie ognia (tylko jeśli jest bezpieczne)

- Małe pożary można próbować gasić gaśnicą odpowiedniego typu:
 - Gaśnica proszkowa - uniwersalna, do większości pożarów.
 - Gaśnica pianowa - dobra do ciał stałych i cieczy łatwopalnych.
- Jeśli ogień jest duży lub rozprzestrzenia się szybko - **natychmiast się ewakuuj.**

5. W trakcie ewakuacji

- Zamykaj drzwi za sobą - spowalnia to rozprzestrzenianie się ognia.
- Nie wracaj po wartościowe przedmioty.
- Pomagaj dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym, jeśli możesz to zrobić bez narażania siebie.

6. Po ewakuacji

- Zgromadź się w miejscu zbiórki wyznaczonym przez służby.
- Nie wracaj do budynku, dopóki straż pożarna nie uzna go za bezpieczny.
- Jeśli ktoś jest ranny, udziel pierwszej pomocy i wezwij medyków.

Co się pali	Jakiej gaśnicy użyć	Czym gasić
 materiały stałe np. drewno, papier, węgiel, tkanina, słoma		 Przykryj kocem gaśniczym lub polej wodą
 ciecze i materiały topiące się np. nafta, benzyna, alkohol, farba, lakier, rozpuszczalnik		NIE stosuj koca ani wody
 gazy np. gaz miejski, metan, propan, wodór, acetylen		NIE stosuj koca ani wody Odetnij dopływ gazu, zakręcając zawór
 tłuszcze i oleje np. olej na patelni		 NIE polewaj wodą! Przykryj szczelnie garnek lub patelnię pokrywką, kocem lub mokrą ściereką

Długotrwały brak prądu Reagowanie (blackout)

11

Brak prądu - spowodowany katastrofą naturalną lub celowym działaniem - może potrwać nawet kilka dni. Stracisz wówczas dostęp do wody, ogrzewania, internetu i telefonu oraz możliwość płacenia kartą.

- Przygotuj alternatywne źródła: światła (latarki z zapasem baterii), ogrzewania (piecyk gazowy lub olejowy, kominek), łączności (radio na baterie, krótkofalówki, CB radio).
- Rozważ zakup agregatu prądotwórczego.
- Naładuj powerbanki. Włącz w telefonie tryb oszczędzania energii.
- Przygotuj zapasy żywności gotowej do spożycia (np. konserwy, suchary, batony) i wody (min. 3 litry dziennie na osobę). Zapasy domowe na minimum 3 dni
- Miej przy sobie zapas gotówki w różnych nominałach.
- Oszczędzaj ciepło, zbierz domowników w jednym pokoju.
- Ogranicz otwieranie lodówki i zamrażarki - dłużej utrzymają niską temperaturę.
- Odłącz wszystkie urządzenia elektryczne od zasilania.

Cyberprzestępczość

12

Przestępcy mogą przejąć Twoje dane, podszyć się pod Ciebie w sieci, wziąć w Twoim imieniu pożyczkę lub oszukać Twoich znajomych.

- Dostałeś podejrzaną wiadomość z linkiem lub załącznikiem? Nie klikaj pochopnie.
- Sprawdzaj adresy nadawców i treść wiadomości. Błędy lub brak polskich znaków mogą sygnalizować oszustwo.
- Chroń dane logowania i numery na kartach płatniczych.
- Regularnie aktualizuj program antywirusowy i aplikacje na komputerze oraz w telefonie.
- Korzystaj tylko z legalnego oprogramowania.
- Nie instaluj aplikacji z niesprawdzonych źródeł.
- Ustaw silne hasła, np. używając menedżera haseł.
- Korzystaj z weryfikacji dwuetapowej (SMS, e-mail).
- Rób kopie zapasowe ważnych plików i dokumentów.
- Zachowaj ostrożność, kiedy korzystasz z publicznych sieci Wi-Fi.

Katastrofa komunikacyjna

13

Opis: Wypadki masowe - kolejowe, drogowe, lotnicze.

Reagowanie:

- służby ratunkowe koordynują działania na miejscu zdarzenia,
- świadkowie powinni zabezpieczyć miejsce, wezwać pomoc i udzielić pierwszej pomocy,
- należy stosować się do poleceń służb porządkowych.

Epidemia

14

Opis: Nagłe i masowe rozprzestrzenianie się choroby zakaźnej.

Reagowanie:

- służby sanitarne wprowadzają zasady izolacji, kwarantanny i szczepień,
- obywatele powinni przestrzegać zaleceń sanitarnych, ograniczyć kontakty społeczne,
- informować o objawach i stosować się do decyzji inspektorów sanitarnych.

Organy odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe

15

- Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego
- Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Wojewodowie, starostowie, wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast
- Państwowa Straż Pożarna, Policja, Wojsko Polskie, WOPR, GOPR, Sanepid

Ochrona ludności i obrona cywilna

16

- W czasie pokoju w Polsce działa system ochrony ludności. Jego zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa ludziom, ich zdrowiu i mieniu, a także ważnej infrastrukturze, środowisku, zwierzętom i dobrom kultury.
- Jeśli zostanie ogłoszony stan wojenny lub wybuchnie wojna, system ten automatycznie przekształca się w obronę cywilną, a obronę przed zagrożeniem zewnętrznym równolegle prowadzi Wojsko Polskie.
- Obrona cywilna nie jest częścią Sił Zbrojnych - ma chronić nas wszystkich przed zagrożeniami związanymi z działaniami wojennymi i ich skutkami. Odpowiedzialność za przetrwanie i ograniczenie skutków kryzysu nie spoczywa wyłącznie na władzach - to nasze wspólne zadanie.

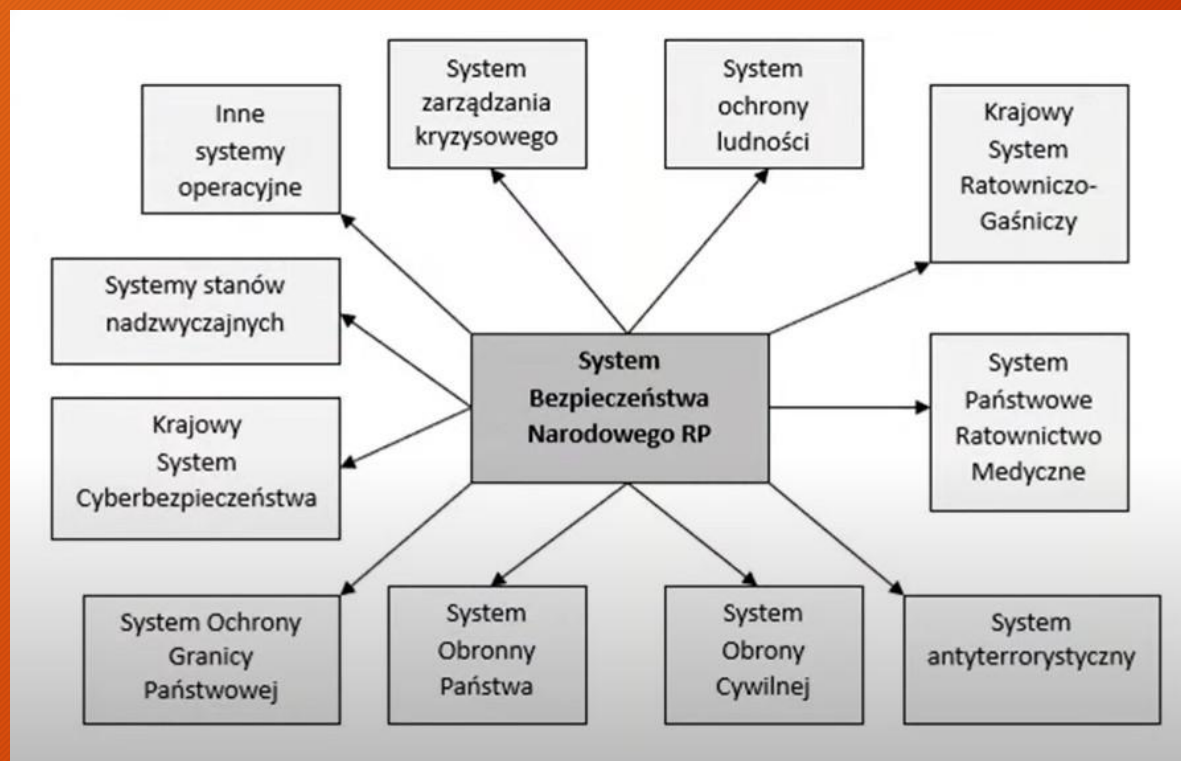
W pierwszej kolejności zadania z zakresu ochrony ludności wykonują w Polsce:

17

- państwowe służby ratownicze, np. Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- organizacje ratownicze i humanitarne o charakterze społecznym, m.in. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Polski Czerwony Krzyż;
- służby ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, np. policja, straż gminna.

Miejsce systemu ochrony ludności w systemie Bezpieczeństwa Narodowego

18

W jaki sposób finansuje się zadania ochrony ludności i obrony cywilnej?

19

Źródła finansowania obejmują zarówno środki z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także spółki Skarbu Państwa. Taki system ma zapewnić stabilne i przewidywalne finansowanie działań na rzecz bezpieczeństwa obywateli.

Środki z budżetu państwa:

- **Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej**, który określa sposób finansowania tych zadań ze środków będących w dyspozycji właściwych dysponentów części budżetu państwa.
- **Limit wydatków na finansowanie potrzeb obronnych.** Zgodnie z ustawą, na finansowanie zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przeznaczają się co roku środki w wysokości nie niższej niż 0,3 proc. Produktu Krajowego Brutto.
- **Dotacje celowe z budżetu państwa.**
- **Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Ludności.** Środki Funduszu mogą być przeznaczane m.in. na:

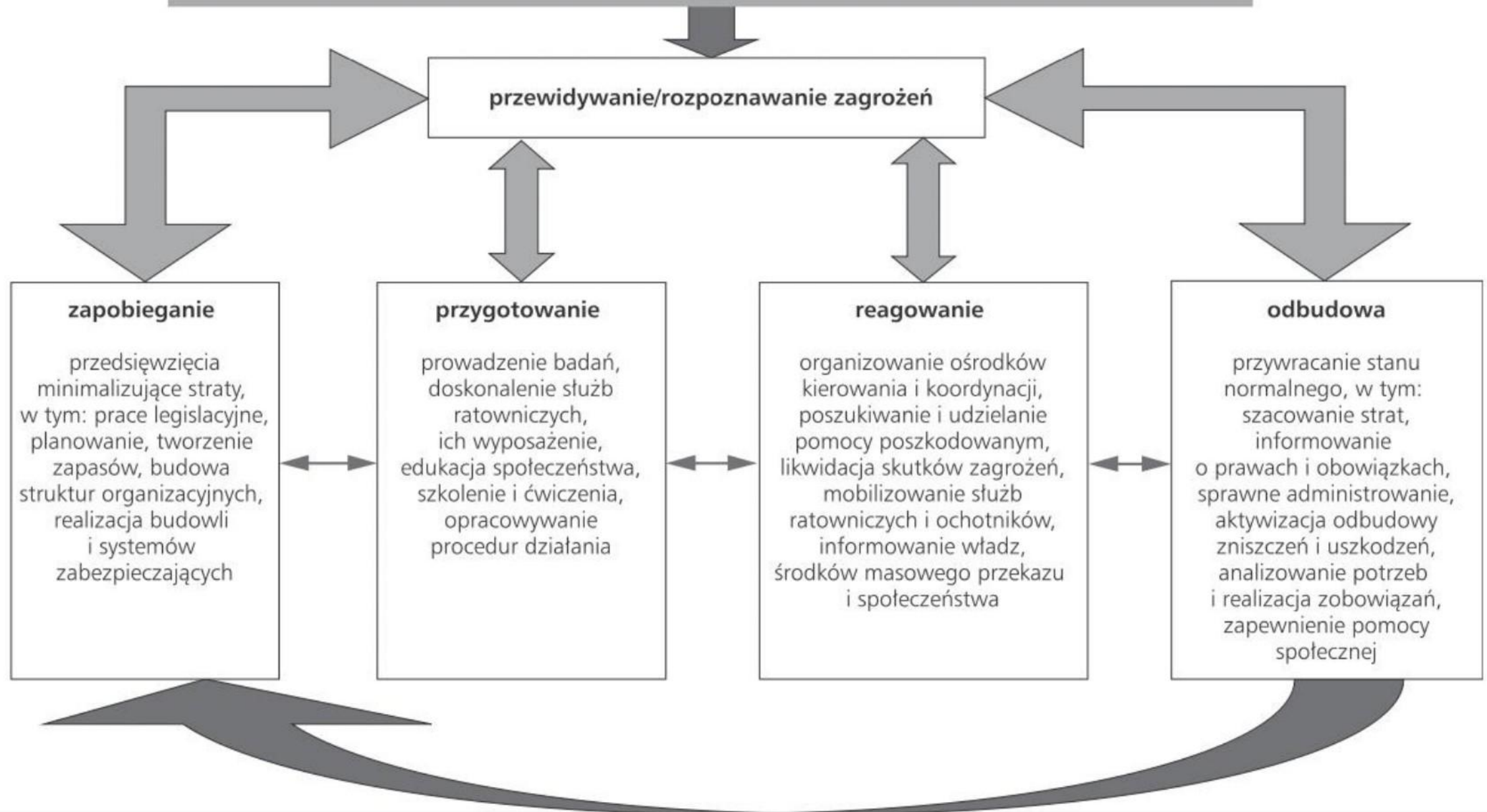
Środki jednostek samorządu terytorialnego:

- **Budżety gmin, powiatów i województw.**
- **Rezerwa celowa na zarządzanie kryzysowe.** Ta rezerwa ma na celu zapewnienie środków na finansowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków sytuacji kryzysowych.

Inne źródła finansowania:

- **Środki spółek Skarbu Państwa i JST.** Spółki z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i państwowych osób prawnych mogą przeznaczać corocznie na Fundusz Modernizacji Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Ludności do 0,3 proc. zysków netto za rok poprzedni.

OCHRONA LUDNOŚCI

Organy systemu ochrony ludności

21

1. Terytorialne organy ochrony ludności:
 - a. wójt (burmistrz, prezydent miasta)
 - b. starosta
 - c. wojewoda
 - d. minister właściwy ds. wewnętrznych
2. Pozostałe organy ochrony ludności:
 - a. marszałek województwa
 - b. minister kierujący działem administracji rządowej, któremu podlegają lub przez którego są nadzorowane:
 - podmioty ochrony ludności,
 - organy obsługiwane przez podmioty ochrony ludności.

Jakie są główne zadania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewody w ramach ochrony ludności?

22

Zadania kierownicze i koordynacyjne:

- Kierowanie i koordynowanie realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przez podmioty na obszarze gminy. Wójt odpowiada za sprawne działanie systemu ochrony ludności na terenie swojej gminy i nadzoruje pracę jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, takich jak straż pożarna czy pogotowie ratunkowe.
- Nadzorowanie realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przez podmioty na obszarze gminy. Wójt ma obowiązek kontrolować, czy podległe mu jednostki są odpowiednio przygotowane do działania w sytuacjach kryzysowych.
- Organizowanie współpracy pomiędzy podmiotami ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze gminy. Współpraca między różnymi służbami, np. strażą pożarną, policją i pogotowiem ratunkowym, jest kluczowa dla skutecznego reagowania na zagrożenia. Wójt odpowiada za stworzenie ram organizacyjnych, które ułatwią taką współpracę.
- Ocena wykonywania zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przez podmioty na obszarze gminy. Wójt regularnie ocenia skuteczność działania podległych mu jednostek, aby zidentyfikować ewentualne problemy i wprowadzić niezbędne usprawnienia.
- Zawieranie ze starostą porozumienia lub umowy o współdziałaniu w zakresie realizacji zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej. Współpraca z powiatem jest niezbędna w sytuacjach, gdy zagrożenie wykracza poza granice jednej gminy.

Jakie są główne zadania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewody w ramach ochrony ludności? C.d.

23

Zadania operacyjne:

- Udzielanie wsparcia w przygotowaniu podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań na obszarze gminy. Wójt ma obowiązek wspierać finansowo i organizacyjnie jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo na terenie gminy.
- Tworzenie i utrzymywanie zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze gminy. Wójt odpowiada za tworzenie magazynów z żywnością, wodą, lekami i innymi materiałami niezbędnymi w sytuacjach kryzysowych.
- Wydawanie podmiotom ochrony ludności i obrony cywilnej zaleceń odnośnie do rodzajów i ilości zasobów ochrony ludności utrzymywanych przez ten podmiot. Wójt decyduje o tym, jakie rodzaje i ilości zasobów powinny być gromadzone na terenie gminy.
- Zapewnienie funkcjonowania obiektów zbiorowej ochrony. Do zadań wójta należy planowanie i zapewnianie miejsc w schronach i ukryciach dla ludności na wypadek zagrożenia.
- Planowanie i organizacja ewakuacji ludności z obszaru gminy w przypadku zagrożenia.

Jakie są główne zadania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewody w ramach ochrony ludności? C.d.

24

Współpraca z innymi organami:

- Współpraca z wojewodą w zakresie realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.
- Współpraca ze starostą w zakresie realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.

W skrócie, wójt odgrywa kluczową rolę w systemie ochrony ludności na poziomie lokalnym. Jest on odpowiedzialny za koordynację działań różnych służb, zapewnienie gotowości do reagowania na zagrożenia oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.

Jakie są główne zadania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewody w ramach ochrony ludności? C.d.

25

Do zadań wojewody należy w szczególności:

- Planowanie liczby i pojemności obiektów zbiorowej ochrony. Wojewoda, uwzględniając liczbę ludności na terenie województwa i przewidywane rodzaje zagrożeń, planuje, ile schronów i ukryć oraz o jakiej łącznej pojemności, powinno znajdować się na jego obszarze.
- Zlecanie sprawdzenia obiektów budowlanych. Wojewoda może zlecić sprawdzenie, czy dany obiekt budowlany spełnia warunki, by zostać uznany za obiekt zbiorowej ochrony.
- Wydawanie decyzji o uznaniu za budowlę ochronną. Wojewoda może, w drodze decyzji administracyjnej, uznać obiekt budowlany za budowlę ochronną, a także rozpatruje odwołania od decyzji wójtów i starostów w tej sprawie.
- Zawieranie porozumień o uznaniu za budowlę ochronną. Wojewoda może zawierać porozumienia z właścicielami lub zarządcami obiektów budowlanych w sprawie uznania ich za budowle ochronne.
- Organizowanie miejsc doraźnego schronienia. W przypadku gdy liczba schronów i ukryć jest niewystarczająca, wojewoda ma obowiązek zorganizować miejsca doraźnego schronienia dla ludności, np. poprzez adaptację piwnic, garaży podziemnych, tuneli.

Jakie są główne zadania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewody w ramach ochrony ludności? C.d.

26

- Wydawanie poleceń udostępnienia budowli ochronnej. W razie potrzeby wojewoda wydaje właścicielom lub zarządom budowli ochronnych polecenia ich udostępnienia dla ludności, a także nadzoruje wykonywanie tych obowiązków przez wójtów i starostów.
- Informowanie ludności o umiejscowieniu obiektów zbiorowej ochrony. Wojewoda, we współpracy z gminami i powiatami, dba o to, by ludność była poinformowana o tym, gdzie znajdują się schrony i ukrycia, a także jak z nich korzystać w razie potrzeby.
- Finansowanie i współfinansowanie obiektów ochrony ludności. Wojewoda dysponuje środkami finansowymi, które może przeznaczyć na budowę, modernizację i utrzymanie obiektów ochrony ludności, w tym schronów i ukryć. Może również przekazywać środki finansowe samorządom gminnym i powiatowym na ten cel.
- Rola wojewody w zapewnianiu schronienia dla ludności ma charakter kompleksowy. Wojewoda odpowiada za planowanie, koordynację, nadzór i finansowanie działań zmierzających do zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc schronienia dla mieszkańców województwa.

Jakie organizacje pozarządowe mogą być uznane za podmioty ochrony ludności?

27

Organizacje pozarządowe (NGO) mogą być uznane za podmioty ochrony ludności na dwa sposoby:

1. Porozumienie z organami ochrony ludności:

Organy ochrony ludności, takie jak wójt, starosta, marszałek województwa lub wojewoda, mogą zawierać porozumienia o współpracy z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania ochrony ludności lub obrony cywilnej. Przed zawarciem porozumienia organy weryfikują zdolności NGO do wykonywania zadań ochrony ludności. W porozumieniu określa się m.in. zakres zadań NGO i sposób współpracy z organem ochrony ludności.

2. Decyzja administracyjna:

W sytuacjach, gdy jest to uzasadnione koniecznością zapewnienia realizacji zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej, organy ochrony ludności mogą uznać organizację pozarządową za podmiot ochrony ludności w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja ta określa m.in. zakres zadań NGO, warunki finansowania i sposób współpracy z organem ochrony ludności.

Wśród przykładów podmiotów ochrony ludności, ustawa wymienia m.in.:

- Polski Czerwony Krzyż,
- Caritas Polska i podmioty współpracujące,
- organizacje skautowe i harcerskie,
- Polski Związek Łowiecki;
- Polski Związek Wędkarski;
- Aeroklub Polski;
- Ochotnicze Straże Pożarne

Inne organizacje pozarządowe, których działalność statutowa obejmuje zadania zbieżne z zadaniami ochrony ludności, również mogą być uznane za podmioty ochrony ludności. W szczególności, mogłyby to być organizacje specjalizujące się w:

- udzielaniu pierwszej pomocy
- ratownictwie górskim, wodnym lub medycznym
- pomocy humanitarnej
- edukacji w zakresie bezpieczeństwa

Ostateczna decyzja o uznaniu organizacji pozarządowej za podmiot ochrony ludności należy do właściwego organu ochrony ludności.

Tworzenie i utrzymanie zasobów ochrony ludności

28

Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta oraz wojewoda zapewniają zasoby ochrony ludności niezbędne do wykonywania przez co najmniej 3 dni trwania zagrożenia zadań ochrony ludności i obrony cywilnej w zakresie:

- Zapewnienia dostępu do wody i żywności;
- Zapewnienia dostępu do produktów leczniczych i udzielania pierwszej pomocy, kwalifikowanej pierwszej pomocy oraz świadczeń opieki zdrowotnej;
- Wsparcia realizacji zadań ratowniczych;
- Zapewnienie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności;
- Zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- Zapewnienia łączności z organami ochrony ludności i podmiotami ochrony ludności;
- Funkcjonowania obiektów zbiorowej ochrony.

Zbiorowe środki ochrony

29

1. Obiekty zbiorowej ochrony:

➤ budowle ochronne

- schrony
- ukrycia

➤ miejsca doraźnego schronienia

2. Ewakuacja

- planowa
- doraźna

Jakie są rodzaje budowli ochronnych?

30

1. Budowle ochronne:

Zaliczają się do nich schrony i ukrycia.

- Schrony to obiekty o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażone w urządzenia filtrowentylacyjne lub pochłaniacze regeneracyjne. Ich zadaniem jest zapewnienie ochrony przed szerokim spektrum zagrożeń, w tym przed skażeniami chemicznymi, biologicznymi i promieniowaniem.
- Ukrycia to obiekty o konstrukcji niehermetycznej, które służą przede wszystkim ochronie przed skutkami fali uderzeniowej i odłamków. Budowle ochronne mogą być wyznaczane przez organy ochrony ludności w drodze zarządzenia (dotyczy obiektów będących w ich wyłącznym władaniu), uznawane na podstawie porozumienia z właścicielem lub zarządcą obiektu, lub wyznaczane w drodze decyzji administracyjnej.

2. Miejsca doraźnego schronienia:

- Są to obiekty budowlane przystosowane do tymczasowego ukrycia ludzi. Mogą być to np. piwnice, garaże podziemne, tunele, przejścia podziemne. Ich celem jest zapewnienie podstawowej ochrony przed skutkami zagrożeń, zanim osoby zagrożone zostaną ewakuowane do bezpieczniejszych miejsc. Organizacja miejsc doraźnego schronienia może być nakazywana właścicielom i zarządcom obiektów budowlanych.

Punkty zbiórek osób przewidzianych do ewakuacji w Gminie Garbatka-Letnisko

31

L.p.	Miejscowość	Adres	Nazwa obiektu
1.	Garbatka-Letnisko	ul. Jana Kochanowskiego 135	Parking przy dawnej Świetlicy Gminnej
2.	Garbatka-Letnisko	ul. Kolejowa 22	Gminne boisko sportowe
3.	Garbatka-Letnisko	ul. Sienkiewicza	Plac targowy
4.	Bąkowiec	Bakowiec 50	Świetlico-Remiza OSP
5.	Bogucin	Bogucin 53A	Plac przy byłej Szkole Podstawowej
6.	Anielin	Anielin	Plac zabaw
7.	Brzustów	Brzustów	Plac zabaw
8.	Ponikwa	Ponikwa	Plac zabaw

Punkty zbiórek osób przewidzianych do ewakuacji w Gminie Garbatka-Letnisko

32

L.p.	Miejscowość	Adres	Nazwa obiektu
9.	Molendy	Molendy	Plac zabaw
10.	Garbatka-Długa	Garbatka Długa	Działka gminna nr 19/2 naprzeciwko posesji nr 55
11.	Garbatka Nowa	Garbatka Nowa	Remiza OSP
12.	Garbatka-Dziewiątka (dot. mieszkańców z miejscowości Garbatka Dziewiątka i Garbatka Zbyszyn)	Garbatka-Dziewiątka	Działka gminna nr 18/1 w pobliżu posesji nr 19

Zestawienia miejsc tymczasowego oraz docelowego schronienia w Gminie Garbatka-Letnisko

33

L.p.	Miejscowość	Adres	Obiekt
1.	Garbatka-Letnisko	ul. Hanki Lewandowicz 2	Publiczna Szkoła Podstawowa w Garbatce-Letnisko
2.	Garbatka-Letnisko	ul. Jana Kochanowskiego 135	Dawna Gminna Świetlica
3.	Bąkowiec	Bąkowiec 50	Świetlico-Remiza
4.	Bąkowiec	Bąkowiec 50	Urząd Gminy (lokale socjalne)
5.	Bogucin	Bogucin 53A	Była Szkoła Podstawowa

Indywidualne środki ochrony

34

1. środki ochrony dróg oddechowych

- maski przeciwgazowe filtracyjne
- maska przeciwgazowa filtracyjna dla rannego w głowę
- środki ochrony przed skażeniami dla małych dzieci i niemowląt
- maski izolacyjne
- zastępcze środki ochrony dróg oddechowych

2. środki ochrony skóry

- płaszcze ochronne
- odzież ochronna lekka
- zastępcze środki ochrony skóry :
 - I. fartuchy ochronne
 - II. płaszcze i peleryny przeciwdeszczowe
 - III. kombinezony skórzane
 - IV. ubiory z folii metalizowanej
 - V. buty gumowe, skórzane i z tworzyw sztucznych
 - VI. rękawice gumowe, skórzane i z tworzyw sztucznych
 - VII. okulary ochronne
 - VIII. nakrycia głowy gumowe, skórzane i z tworzyw sztucznych

Sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze

35

Jednym z wielu zadań obrony cywilnej jest ostrzeganie i alarmowanie. Podstawę stanowią syreny umiejscowione w obiektach Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczej Straży Pożarnej oraz w zakładach pracy. Najczęściej syreny włączane są elektronicznie ze stanowisk kierowania obroną cywilną.

Do informowania o zagrożeniu służby wykorzystują:

36

- syreny alarmowe;
- megafony;
- media - radio, telewizję, internet;
- Regionalny System Ostrzegania (RSO);
- Alerty RCB wysyłane na telefony komórkowe;
- bezpośredni kontakt.

Syreny alarmowe w Gminie Garbatka-Letnisko

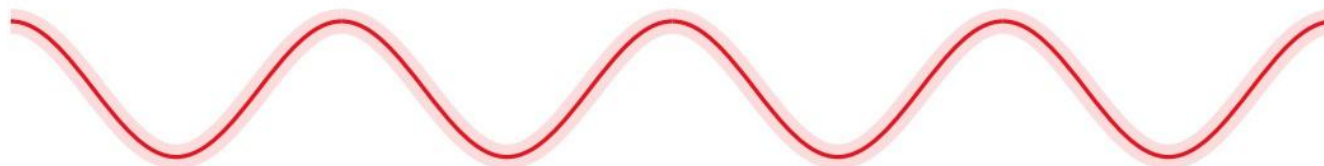
37

- Syrena alarmowa znajdująca się na budynku Urzędu Gminy Garbatka-Letnisko może być uruchamiana z poziomu Wojewódzkiego Centrum Zarządzania oraz Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i z poziomu gminy.
- Syreny na budynkach:
 - ✓ OSP Garbatka-Letnisko,
 - ✓ OSP Garbatka Nowa,
 - ✓ OSP Ponikwa.
- Docelowo planowany jest montaż syren w miejscowościach:
 - ✓ Molendy (plac zabaw),
 - ✓ Brzustów (plac zabaw),
 - ✓ Bogucin (budynek po byłej Szkole Podstawowej).

W Polsce mamy obecnie tylko dwa rodzaje sygnałów alarmowych:

38

ogłoszenie alarmu – ciągły, **modulowany** dźwięk syreny przez 3 minuty,

odwołanie alarmu – ciągły, **jednostajny** dźwięk syreny przez 3 minuty.

Jeśli usłyszysz sygnał alarmowy, włącz radio lub telewizor i stosuj się do komunikatów.

TABELA SYGNAŁÓW POWSZECHNEGO OSTRZEGANIA I ALARMOWANIA POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCYCH NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie alarmów i komunikatów ostrzegawczych				
RODZAJ ALARMU	SPOSÓB PRZEKAZANIA ALARMU LUDNOŚCI	OGŁASZANIE ALARMU	ODWOŁANIE ALARMU	SPOSÓB POSTĘPOWANIA
ALARM O ZAGROŻENIU DLA LUDNOŚCI CYWILNEJ 	 dźwięk syreny alarmowej	modulowany ciągły dźwięk syreny trwający 3 minuty	ciągły dźwięk syreny alarmowej trwający 3 minuty	PAMIĘTAJ! PO USŁYSZENIU SYGNAŁU ALARMOWEGO LUB KOMUNIKATU NALEŻY DZIAŁAĆ SZYBKO, ALE ROZWAŻNIE I BEZ PANIKI Zasady zachowania się po ogłoszeniu alarmu: 1. włącz radioodbiornik na częstotliwości radiostacji lokalnych; 2. postępuj zgodnie z zaleceniami podanymi w komunikatach; 3. wykonuj polecenia służb ratowniczych, władz i organów Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej; 4. przygotuj maskę przeciwgazową lub środek zastępczy; 5. przygotuj wilgotne tampony na usta i nos do oddychania (najlepiej nawilżyć je roztworem wodnym sody oczyszczonej); 6. wyłącz urządzenia gazowe i elektryczne, wygaś paleniska; 7. uszczelnij okna pomieszczenia w którym się znajdujesz mokrym papierem lub szmatami; 8. zabierz ze sobą dokumenty osobiste, odzież, zapasy żywności, wodę, indywidualne środki ochrony dróg oddechowych; 9. zamknij okna i mieszkanie, udaj się w miejsce lub w kierunku wskazanym w komunikatach radiowych lub przez służby ratownicze, władze i organy Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej; 10. udaj się do najbliższego schronu lub ukrycia; 11. Jeśli znajdujesz się w miejscu publicznym wykonuj polecenia służb ratowniczych, władz i organów Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, Straży Pożarnej i Policji.
	 akustyczny	powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! ogłaszam alarm (podać przyczynę i rodzaj zagrożenia) dla	powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! odwołuję alarm (podać przyczynę i rodzaj zagrożenia) dla	
	 komunikat Regionalnego Systemu Ostrzegania (RSO) – aplikacja mobilna RSO	informacja o ogłoszeniu zagrożenia zawierająca: rodzaj i obszar zagrożenia, zalecenia dla ludności oraz inne informacje o zagrożeniu w tym przewidywany czas jego trwania	informacja o odwołaniu zagrożenia	
	 radio, telewizja	informacja wizualna (tekstowa lub infograficzna) o ogłoszeniu zagrożenia zawierająca: rodzaj i obszar zagrożenia, zalecenia dla ludności na zagrożonym obszarze oraz inne informacje o zagrożeniu w tym przewidywany czas jego trwania	informacja wizualna (tekstowa lub infograficzna) o odwołaniu zagrożenia	
	 strony internetowe	informacja o ogłoszeniu zagrożenia w postaci krótkiej wiadomości tekstowej wysyłanej na telefon komórkowy na zlecenie Rządowego Centrum Bezpieczeństwa	-	
	 telefony komórkowe - komunikat ALERT RCB	umieszczenie żółtego znaku w kształcie równobocznego trójkąta	usunięcie żółtego znaku w kształcie równobocznego trójkąta	
	 wizualny symbol alarmu			
ALARM ĆWICZEBNY	 dźwięk syreny alarmowej	ciągły dźwięk syreny alarmowej trwający 30 sekund	-	-
ALARM WEZWANIA STRAŻAKÓW OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH	 dźwięk syreny alarmowej	trzykrotnie wzrastający i opadający dźwięk syreny alarmowej z 30-sekundowymi przerwami, łączny czas 3 minuty	-	-

Po usłyszeniu sygnału alarmu

40

Osoby znajdujące się w domu powinny:

- ubrać się;
- wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe oraz wygasić ogień w piecu;
- zamknąć okna i zabezpieczyć mieszkanie;
- zabrać dokumenty osobiste, zapas żywności, indywidualne środki ochrony przed skażeniami, środki opatrunkowe oraz w miarę potrzeb i możliwości latarkę elektryczną, koc, odbiornik radiowy (na baterie) itp;
- zawiadomić o alarmie sąsiadów (mogli nie usłyszeć sygnału alarmowego);
- pośpiesznie udać się do najbliższego schronu lub ukrycia.

Po usłyszeniu sygnału alarmu c.d.

41

Osoby znajdujące się w zakładzie pracy, szkole lub miejscu publicznym powinny:

- przerwać pracę (wyłączyć maszyny i urządzenia), naukę, udział w imprezie, podróż;
- udać się do najbliższego schronu lub ukrycia;
- pomagać słabszym, chorym, ułomnym;
- podporządkować się ściśle poleceniom służb porządkowych (obrony cywilnej).

Po usłyszeniu sygnału alarmu c.d.

42

- Prowadzący pojazdy mechaniczne lub konne powinni je zatrzymać.
- Pojazdy należy ustawić tak, aby nie blokowały ciągów komunikacyjnych i wejść do ukryć.
- Obsługa pojazdów i pasażerowie udają się do najbliższego ukrycia, z pojazdów konnych należy wyprząc konie i uwiązać je za trwałymi osłonami.

Po usłyszeniu uprzedzenia o zagrożeniu skażeniami lub zakażeniami należy:

43

- sprawdzić posiadane indywidualne środki ochrony;
- sprawdzić zabezpieczenie posiadanych zapasów żywności i wody;
- sprawdzić szczelność przygotowanych pomieszczeń dla ludzi i zwierząt;
- jeśli nie ma innych zaleceń - udać się do pomieszczeń ochronnych (ukryć);
- przestrzegać ogłaszanych zarządzeń oraz wykonywać polecenia organów obrony cywilnej.

Akcja kurierska

44

Jest to zorganizowany przez organ administracji publicznej system, doręczania kart powołania żołnierzom rezerwy do odbywania ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych w trybie natychmiastowego stawienia się, a także do czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

Tryb doręczania dokumentów

45

- **w trybie zwykłym** - realizują szefowie Wojskowego Centrum Rekrutacji (na podstawie Kodeksu postępowania administracyjnego lub za pośrednictwem Policji),
- **w trybie natychmiastowego stawiennictwa** - realizują wójt, burmistrz (prezydent miasta) w trybie akcji kurierkiej, a ponadto mogą doręczać również: dowódcy jednostek wojskowych, pracownicy Poczty Polskiej lub Policji.

Doręczanie kart powołania

46

Doręczanie kart powołania następuje z pośrednictwem kurierów. Na kurierów nakładane są świadczenia osobiste i rzeczowe.

Kurierzy doręczają karty powołania osobom, dla których zostały wystawione do służby wojskowej. Doręczenie odbywać się będzie za potwierdzeniem odbioru. W przypadku nieobecności adresata, informacje o próbie doręczenia dokumentów zostaną umieszczone w skrzynce pocztowej, a gdy nie ma takiej możliwości na drzwiach mieszkania lub w widocznym miejscu przy wejściu na jego posesję.

Ewakuacja ludności

47

Ewakuacja ludności obejmuje zagadnienia przemieszczania ludności z miejsca zagrożenia i przyjęcia jej w miejscu bezpiecznym w:

- Sytuacji zagrożenia wojną i w czasie wojny
- W przypadku przewidywanego wystąpienia klęski żywiołowej i w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej.

Ewakuacja ludności

48

Za organizację ewakuacji ludności odpowiadają organy ochrony ludności, w tym:

- Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje wkład do wojewódzkiego planu ewakuacji w zakresie obszaru gminy. W przypadku wystąpienia zagrożenia, przekazuje staroście informacje o rejonach na terenie gminy przewidzianych do ewakuacji.
- Starosta opracowuje wkład do wojewódzkiego planu ewakuacji w zakresie obszaru powiatu i przekazuje wojewodzie informacje o liczbie dostępnych miejsc noclegowych.
- Wojewoda opracowuje i uzgadnia wojewódzki plan ewakuacji ludności, określa obszary i kierunki ewakuacji, a w sytuacjach niecierpiących zwłoki może samodzielnie zarządzić ewakuację. W przypadku ewakuacji poza teren województwa, przekazuje dane Szefowi Obrony Cywilnej.
- Szef Obrony Cywilnej (Minister właściwy do spraw wewnętrznych) w czasie stanu wojennego i wojny, zarządza ewakuacją na terenie całego kraju, wskazując województwa docelowe.
- Rządowe Centrum Bezpieczeństwa opracowuje krajowy plan ewakuacji na podstawie wojewódzkich planów, poprzedzonych uzgodnieniem z Szefem Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.
- Do przeprowadzenia ewakuacji i zabezpieczenia warunków bytowych ludności wykorzystuje się siły i środki własne gmin oraz siły, transport i obiekty w ramach nałożonych świadczeń osobistych i rzeczowych.

Plany ewakuacji ludności zawierają:

49

- Liczbę osób przewidzianych do ewakuacji na danym obszarze;
- Wskazanie infrastruktury transportowej lądowej, wodnej i powietrznej do wykorzystania podczas ewakuacji;
- Wskazanie miejsc zakwaterowania przygotowanych na potrzeby przyjęcia ludności w miejscach ewakuacji;
- Wskazanie sił i środków transportowych niezbędnych do przeprowadzenia ewakuacji na danym obszarze;
- Wskazanie sił i środków niezbędnych do zabezpieczenia procesu ewakuacji oraz ochrony pozostawionego mienia;
- Wskazanie osób odpowiedzialnych za koordynację i wsparcie działań związanych z przeprowadzeniem ewakuacji na danym obszarze;
- Wskazanie sposobu powiadamiania ludności o ewakuacji.

Ewakuacja ludności

50

W rejonach objętych ewakuacją organizuje się:

- punkty ewidencyjno-informacyjne i przyjęcia ludności,
- punkty koordynacji przemieszczania ludności,
- punkty logistycznego załadunku i rozdzielcze,
- punkty pomocy medycznej,
- drużynę utrzymania porządku publicznego.